

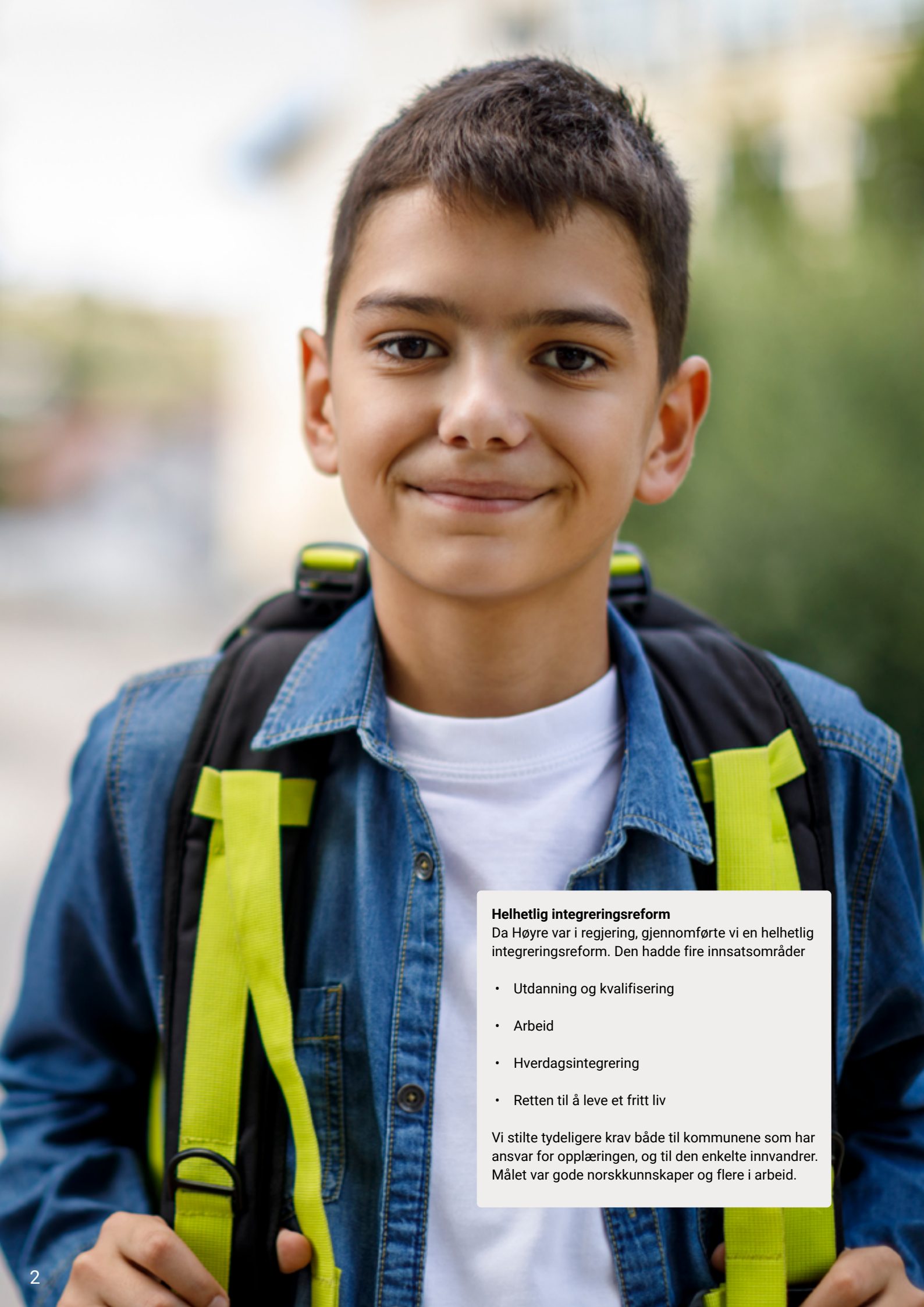

God integrering gir muligheter for alle

Alle mennesker som innvandrer til Norge, skal bli en del av det norske samfunnet. Da trenger vi integreringstilbud tilpasset hver enkelt.

 Høyre

Helhetlig integreringsreform

Da Høyre var i regjering, gjennomførte vi en helhetlig integreringsreform. Den hadde fire innsatsområder

- Utdanning og kvalifisering
- Arbeid
- Hverdagsintegrering
- Retten til å leve et fritt liv

Vi stilte tydeligere krav både til kommunene som har ansvar for opplæringen, og til den enkelte innvandrer. Målet var gode norskkunnskaper og flere i arbeid.

Et godt og tilpasset integreringstilbud

Innvandrere i Norge er en sammensatt og mangfoldig gruppe. Et integreringstilbud tilpasset hver enkelt er avgjørende for å lykkes med å gi muligheter for alle.

Mennesker flytter hit for arbeid, familiegjennforening, studier eller fordi de er på flukt. For Høyre er det grunnleggende at mennesker som innvandrer til Norge, skal bli en del av det norske samfunnet.

Høyre i regjering gjennomførte en omfattende reform av integreringspolitikken i 2019/2020. «Integrering gjennom kunnskap» omfattet alt fra mottak, bosetting, kvalifisering, arbeid, tiltak mot negativ sosial kontroll, hverdagsintegrering og mer. Mye er iverksatt og noe er i ferd med å bli implementert. Det vil ta tid før reformen gir full effekt, men OECD har slått fast at vi kommer ganske godt ut sammenlignet med andre land.

Høyre vil skape et samfunn med muligheter for alle. Et viktig mål med integreringen er å sikre at barn av innvandrere har like gode muligheter til å lykkes i det norske samfunnet som barn av norske foreldre. Vi må inkludere flere i arbeids- og samfunnsliv. Alle som kan jobbe, skal jobbe.

Inkludering fremmes blant annet gjennom tiltak som opplæring i norsk, samfunnskunnskap og norske verdier. Det krever mye av lokalsamfunn, kommuner og privat sektor. Men det vil alltid kreve mest av den enkelte innvandrer. Det å stille tydelige krav og forventninger til den enkelte er å bry seg.

Mange piler peker i riktig retning. Norskfødte med innvandrerforeldre gjør en imponerende sosial reise i utdanningssystemet. Flere fullfører videregående skole, og av dem er det en større andel som begynner i høyere utdanning enn i befolkningen for øvrig. Andregenerasjons innvandrere har også vesentlig høyere arbeidsdeltagelse enn sine foreldre.

Men selv om mye går bra med innvandringen i Norge, finnes det fremdeles store utfordringer. Innvandrere er overrepresentert blant familier i vedvarende lavinntekt. Innvandrere deltar i mindre grad i arbeidslivet og har en løsere tilknytning til arbeidslivet enn befolkningen for øvrig. Særlig innvandrerkvinner står i for stor grad for langt unna arbeidslivet. Opphopning av levekårsproblemer er en bekymring i enkelte områder. Mange innvandrere utsettes for rasisme og diskriminering, vold, tvang og negativ sosial kontroll.

Lykkes vi med å løse disse utfordringene, lykkes vi med integreringen.

Her er vår plan for hvordan vi skal få det til:

Gi alle en god start i livet

I Norge vokser 115 000 barn opp i familier i vedvarende lavinntekt, og det er barn som selv har innvandret til landet som har størst sannsynlighet for å tilhøre en husholdning som lever i vedvarende lavinntekt.

Vi må forhindre at fattigdom går i arv. Gode oppvekstvilkår, lik tilgang til barnehage og utdanning er de viktigste tiltakene for å utjevne sosiale forskjeller. I dag er andelen innvandrere som går i barnehage lavere enn for befolkningen for øvrig. Og ungdom som selv har innvandret har lavere sannsynlighet for å gjennomføre videregående.

Høyre har som mål at alle innvandrerbarn skal ha gode oppvekstvilkår og utdanningstilbud som gir dem muligheter til å lykkes uavhengig av foreldrenes bakgrunn.

Viktigste tiltak:

- Øke deltagelsen i barnehage blant innvandrere, blant annet ved å drive oppsøkende virksomhet og sikre billigere barnehage for familier med dårlig råd.
- Koble opplæringstjenesten inn på ungdomstrinnet og legge til rette for en god overgang til videregående, og sørge for at kommunene og fylkene etablerer tiltak for ungdom som har droppet ut eller står i fare for å gjøre det.
- Gi alle barn mulighet til å delta på fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes lommebok, blant annet ved å gjøre ordningen med fritidskortet nasjonal, men vurdere innretningen.

Sikre trygge og gode bydeler for alle

Opphopning av levekårsproblemer er en bekymring i enkelte områder. Det kan være områder med mange personer som bor i dårligere boliger, har lav inntekt, lav arbeidsdeltagelse og dårlige norskkunnskaper. Høy leieandel og opphopning av slike utfordringer kan bidra til dårligere bomiljø, og kan føre til økt kriminalitet.

Høyres mål er å sikre gode og stabile bomiljø for alle.

Viktigste tiltak:

- Motvirke opphopning av kommunale boliger.
- Sikre at flyktninger ikke bosettes i områder med høyere innvandrersandel enn 25 prosent.
- At kommuner aktivt skal benytte seg av leie-til-eie-modeller for å sikre at flere blir boligeiere.
- Styrke fritidstilbudet til ungdom i områder med levekårsutfordringer, for eksempel møteplasser, sommerjobber, fritidsklubber og fritidsaktiviteter.

Inkludere flere i arbeid og sivilsamfunn

For mange innvandrere står utenfor arbeidslivet, eller har svakere tilknytning til arbeidslivet.

Innvandrerkvinner er i mindre grad i jobb enn menn, og særlig flyktningemødre deltar i mindre grad i arbeid. Innvandrere er overrepresentert i statistikken over sosialhjelpsutbetalinger.

Den største utfordringen for å få flere innvandrere inn i arbeidslivet er mangelen på formell kompetanse og at språkferdighetene ikke er gode nok.

Høyres mål er at innvandrere i større grad tar del i det norske samfunnet og kommer ut i jobb.

Viktigste tiltak:

- Få flere fra passivitet til aktivitet, blant annet ved å innføre aktivitetsplikt for alle sosialhjelpsmottakere, herunder også innvandrere. I første omgang utvides det til sosialhjelpsmottakere under 40 år.
- Få flere innvandrerkvinner i arbeid, blant annet ved å oppmuntre kommuner til å etablere fadderordninger, samarbeide med sosiale entreprenører og utvide jobbsjansen.
- At flere skal lære seg norsk bedre, blant annet ved å utvide norskopplæringsordningen og utvide tilbud om spisset arbeidsrettet språkopplæring og innføre nasjonale prøver i norskopplæring.

Sørge for at alle får leve frie liv

For mange mennesker fratras grunnleggende rettigheter til å leve frie og selvstendige liv uten tvang, trusler og vold. Dessverre er innvandrere mer utsatt for negativ sosial kontroll. Det kan være ulike former for oppsyn, press, trusler og tvang som utøves for å sikre at enkeltpersoner lever i tråd med familiens eller gruppens normer.

Et av de områdene hvor mange opplever kontroll og restriksjoner er knyttet til parforhold og seksualitet, særlig når det kommer til å få en kjæreste som har en annen religion eller en kjæreste av samme kjønn.

Høyres mål er at alle kan leve frie og selvstendige liv uten tvang, trusler og vold.

Viktigste tiltak:

- Klargjøre definisjonen av negativ sosial kontroll i lovverket for å sikre et godt rettsvern for de utsatte.
- At alle kommuner øker kompetansen om og oppretter egne handlingsplaner mot negativ sosial kontroll og vold i nære relasjoner, herunder æresvold og kjønnslemlestelse.
- Vurdere begrensninger i antall familieetableringer og familiegjengforeninger, blant annet for å bekjempe flerkoneri.
- Forby søskenbarnekteskap.
- At æresmotiv skal inntas som et straffeskjerpene moment i straffeloven.

Trappe opp kampen mot diskriminering og rasisme

Undersøkelser viser at omtrent fire av ti innvandrere opplever diskriminering. Flere med innvandrerbakgrunn har opplevd hatkriminalitet enn befolkningen for øvrig, og unge voksne med innvandrerbakgrunn er særlig utsatt. Samtidig er det kun fire av ti kommuner som oppgir at de i stor grad jobber med forebygging og bekjempelse av rasisme og diskriminering.

Høyres mål er at ingen skal leve i frykt for å bli utsatt for hatefulle ytringer eller vold basert på hudfarge, nasjonalitet, legning eller religiøs tro

Viktigste tiltak:

- Styrke arbeidet med digital dømmekraft og nettvett på skolen og skolens arbeid knyttet til temaer som rasisme, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme.

- At kommunene utarbeider egne planer for å forebygge og bekjempe rasisme og diskriminering.
- At kommunene skal innhente kunnskap om opplevd rasisme og diskriminering i kommunen, og at det gjennomføres kompetansehevende tiltak for ansatte i kommunene.
- Styrke tverrfaglig samarbeid mellom politi, helsetjenester, organisasjoner og oppvekst- og kulturfunksjoner i kommunene.

Statistisk sentralbyrå (SSB) bruker særlig tre begrep i sin offisielle statistikk; innvandre, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrig befolkning.

Innvandrere

Innvandrere er definert som personer som selv har innvandret til Norge, og som er født i utlandet av utenlandske foreldre og fire utenlandske besteforeldre. Innvandrere omfatter ikke personer som er født i Norge, for eksempel innvandreres norskfødte barn. Det er ifølge statistikken 800 094 innvandrere i Norge i 2021.

Norskfødte med innvandrerforeldre

Norskfødte med innvandrerforeldre er personer som er født i Norge av to utenlandskfødte foreldre, og som har fire utenlandsfødte besteforeldre. 197 848 er norskfødte med innvandrerforeldre i 2021.

«Tredjegerasjon»

Tredjegerasjon er ikke en del av offisiell statistikk. Disse regnes som «øvrig befolkning» i den offisielle statistikken.

Høyres verdier

Høyre vil gi muligheter for alle. Språkopplæring, kvalifisering og respekt for våre verdier er nødvendig for integrering. Den enkelte må få et individuelt tilpasset integreringstilbud og skal møtes med krav og forventninger om å delta aktivt i det norske samfunnet. Å stille krav er å bry seg.

Vårt mål er å gjøre enkeltmennesker og familiene selvhjulpne slik at de kan komme seg varig ut av lavinntekt. Vi har et ansvar for å motvirke at fattigdom går i arv.

Mangfold og toleranse er viktige verdier for det norske samfunnet. Toleranse innebærer grunnleggende respekt for forskjeller, for eksempel knyttet til nasjonalitet, etnisitet, religion og seksuell orientering.

Ingen skal fratras mulighet til å være den de er. Høyre tolerer ikke at enkelte miljøer kan bruke religion eller bakgrunn som brekkstang for å frata enkeltpersoner grunnleggende rettigheter. Alle som lever og bor i Norge, skal ha rett til å bestemme over eget liv. Ingen skal utsettes for negativ sosial kontroll.

Toleranse innebærer også at ingen skal utsettes for rasisme og diskriminering. Staten skal aktivt fremme toleranse og bekjempe diskriminering og rasisme.

Vi har et ansvar for å gi de som har krav på beskyttelse mulighet til å leve gode liv i Norge. Det krever mye å integrere innvandrere godt nok. En forutsetning for en god integreringspolitikk er en streng og regulert innvandringspolitikk.

1

En god oppvekst og gode bomiljø gir alle en god start i livet

God oppvekst og utdanning for alle

For Høyre er det et sentralt mål at foreldrenes bakgrunn ikke skal ha noe å si for de mulighetene den enkelte får i livet. Alle barn skal ha like muligheter til å lykkes. En god start i livet gir et godt grunnlag for å klare seg godt videre i livet. Gode oppvekstvilkår for barn og unge vil bidra til å forebygge radikaliserings og ekstremisme. Barnehagen er en viktig arena for inkludering og læring. Selv om andelen innvandrere som går i barnehage går opp, er andelen fortsatt lavere enn for befolkningen for øvrig.

Vi må forhindre at fattigdom går i arv. En god skole er det viktigste tiltaket for å utjevne sosiale forskjeller og sikre at alle barn får mulighet til å bli det de ønsker og forsørges selv. Flere må fullføre videregående opplæring. Det gir høyere sannsynlighet for en varig tilknytning til arbeidslivet senere i livet. Integreringspolitikken må sikre at flere får formell kompetanse som gir grunnlag for en varig tilknytning til arbeidslivet.

Unge som selv har innvandret har lavere sannsynlighet for å gjennomføre videregående opplæring enn befolkningen for øvrig. Gjennomføringsgraden forbedrer seg mye fra første til andre generasjons innvandrere, hvor gjennomføringsgraden er nesten

like høy som for befolkningen for øvrig.

Norskfødte med innvandrerforeldre er overrepresentert i høyere utdanning. Andelen norskfødte med innvandrerforeldre som studerer er 10 prosentpoeng høyere enn for befolkningen for øvrig. Dette viser at mange gjør en imponerende reise fra første til andre generasjon. Samtidig er førstegenerasjons innvandrere underrepresentert i høyere utdanning.

Høyres løsninger

- Øke deltagelsen i barnehage blant innvandrere, for eksempel gjennom å drive oppsøkende virksomhet.
- Sikre billigere barnehage for familier med dårlig råd, for å gi alle mulighet til å ha barn i barnehagen.
- Erstatte kontantstøtten med en ventestøtte i påvente av barnehageplass.
- At kommunene skal sikre ekstra ressurser til skoler og barnehager med store levekårsutfordringer.
- Styrke familievernkontorene innen flerkulturell kompetanse for å nå ut til flere familier.
- Sikre alle barn tidlig oppfølging og tilpasset undervisning.
- Koble opplæringstjenesten inn på ungdomstrinnet og legge til rette for en god overgang til videregående opplæring for å begrense frafall.
- At kommunene og fylkene skal etablere tiltak for ungdom som har droppet ut av videregående eller står i fare for å droppe ut av videregående.
- Innføre et tilbud om et frivillig ekstra skoleår etter grunnskolen.
- Sikre elever som trenger det, tilbud om kombinasjonsklasser slik at de kan ta igjen manglende grunnutdanning og samtidig delta i et skolemiljø med jevnaldrende.
- Sikre at kommunene følger opp barn som kommer til landet gjennom familiejenforening.

Gode og stabile bomiljø

Et godt sted å vokse opp og gode lokalsamfunn er viktig for barns fremtid. Opphopning av levekårsproblemer er en bekymring i enkelte områder. Dessverre finnes det eksempler på høy konsentrasjon av personer med levekårsutfordringer på små områder. Det kan være områder med mange personer som bor i dårligere boliger, har lav inntekt, lav arbeidsdeltagelse og dårlige norskkunnskaper. Høy leieandel og opphopning av slike utfordringer kan bidra til dårligere bomiljø. Det kan blant annet føre til økt kriminalitet.

Solberg-regjeringen nedsatte bo- og levekårsutvalget som har gitt flere råd til hvordan byer kan utvikles fremover for å unngå segregering og opphopning av levekårsutfordringer.

Høyres løsninger

- Forvente at kommunene etablerer planer for å øke kvaliteten i tjenestetilbudet, særlig i utsatte boområder.
- At alle kommuner bør etablere egne planer for å forhindre radikaliserings og ekstremisme. Planene bør inneholde tiltak for å jobbe holdningskapende og aktivt ut mot miljøer som er utsatt for radikaliserings.
- Bruke byplanleggingen aktivt for å unngå fremvekst av levekårsutfordringer.
- Sørg for at det psykiske helsetilbudet har kompetanse på traumer.
- At kommuner aktivt skal benytte seg av leie-til-eie-modeller for å sikre at flere blir boligeiere.
- Motvirke opphopning av kommunale boliger.
- Videreutvikle områdesatsingene i samarbeid med de store byene og sikre at statlige midler benyttes til tiltak som fremmer deltagelse i skole og arbeid.
- Oppfordre kommuner til å gjennomføre lokale områdesatsinger i områder der utfordringer vokser frem.
- Utvide og styrke politirådsamarbeidet, ved å fastsette klare målsettinger for samarbeidet og ved å videreutvikle næringslivets- og frivillig sektors rolle i politirådene.
- Sikre at flyktninger ikke bosettes i områder med høyere innvanderandel enn 25 prosent.
- Benytte privat kapasitet som alternativ mottaksplassering dersom ankomstene tilsier det, og sikre god sikkerhet og gode mottaksforhold der privat bosetting er aktuelt.
- Legge betydelig vekt på kommunenes integreringsresultater i bosettingspolitikken, særlig overgang til arbeid.
- At kommuner prioriterer å styrke fritidstilbudet til ungdom i områder med levekårsutfordringer, for eksempel møteplasser, sommerjobber, fritidsklubber og fritidsaktiviteter.
- Gi alle barn mulighet til å delta på fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes lommebok og gjøre ordningen med fritidskortet nasjonal, men vurdere innrettingen.
- Oppfordre kommuner til å inngå samarbeid med private aktører som tilbyr klippekortordninger for å inkludere flere barn og unge i kommunens ulike kulturtilbud.

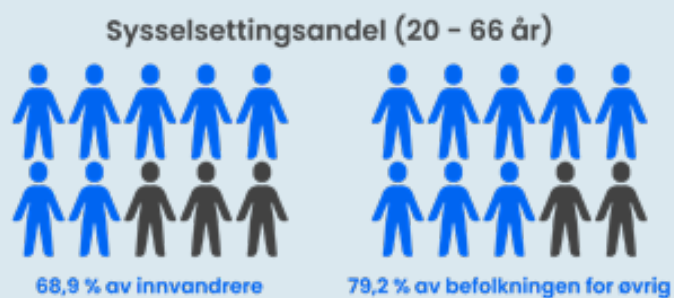

2

Flere innvandrere må inkluderes i arbeidslivet

Sysselsatte regnes her som personer som har vært minst én time i jobb i en referanseuke, og personer som har slikt arbeid, men som midlertidig var borte fra jobb på grunn av ferie, lønnet permisjon eller lignende. Personer er på sysselsettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver regnes også som sysselsatte.

Flere må inkluderes i arbeidslivet

Høyre vil få flere raskere ut i arbeid. Det gir den enkelte mulighet til å forsørge seg selv og egen familie. Det har en egenverdi for den enkelte å være i jobb. Vårt velferdssamfunn er avhengig av at alle som kan jobbe, jobber og bidrar til vår felles velferd. Den største forskjellen er ofte mellom de som har en jobb å gå til og de som ikke har det.

For mange innvandrere står utenfor arbeidslivet. Andelen sysselsatte innvandrere i alderen 20-66 år er ifølge SSB 68,9 prosent (4. kvartal 2021), mens tallet for befolkningen for øvrig var 79,2 prosent. Det er store variasjoner mellom ulike innvandrergrupper. Innvandrere med fluktbakgrunn og familiegjeforente med fluktbakgrunn er i minst grad i jobb, mens arbeidsinnvandrere i stor grad er i jobb. Innvandrere har også ofte en svakere tilknytning til arbeidslivet enn befolkningen for øvrig. Flere jobber deltid eller er midlertidig ansatt. Det trengs særlig tiltak for å få personer med fluktbakgrunn og familiegjeforente inn i jobb. For alle grupper virker botid positivt

inn. Dess lenger en har bodd i Norge, dess flere kommer i jobb. Det er også en tydelig forbedring fra førstegenerasjon til andregenerasjons innvandrere. Det viser at en god integreringspolitikk virker.

Barrierer for å ansette innvandrere og inkludere i arbeidslivet må fjernes. Regjeringen velger heller å innføre flere barrierer med flere innstramminger på arbeidslivsområdet. Bemanningsbransjen kan for mange være en avgjørende inngangsport til arbeidslivet. Tall fra NHO Service viser til at bemanningsbransjen hvert år gir jobb til mer enn 80.000 personer. Institutt for samfunnsforskning konkluderte med at bemanningsbransjen øker sannsynligheten for å bli fast ansatt for ikke-vestlige innvandrere.

Høyre mener at det er viktig å slippe alle gode krefter til, også for å få flere i arbeid. Private, ideelle og offentlige må jobbe sammen for å gi et best mulig tilbud. For Høyre er det viktigste at det gis et godt tilbud til dem det gjelder, fremfor at ideologi settes foran den enkeltes behov.

Høyres løsninger

- Sørg for at introduksjonsprogrammet er tilpasset den enkelte.
- Heve den øvre aldersgrensen for introduksjonsprogrammet fra 55 år til 60 år.
- Fortsette inkluderingsdugnaden i staten, og oppfordre kommuner til å sette et mål om at 5 prosent av alle nyansettelser i kommunen skal være av personer med innvandrerbakgrunn, nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.
- Styrke mangfoldskompetansen hos ansatte, ledere og de som rekrutterer i kommunal sektor.
- Oppfordre kommuner til å inngå samarbeidsavtaler med bedrifter for å inkludere flere innvandrere i arbeidslivet.
- Bruke lønnstilskudd for å få flere inn i arbeid.
- Beholde dagens regler om adgang til innleie av arbeidskraft og innleie av arbeidskraft fra bemanningsbyråer.
- Gi støtte til frivillige organisasjoner som bidrar til integrering, med en målrettet søknadsordning slik at det stilles krav til måloppnåelse og mer forutsigbarhet for mottakerne.
- Forvente at kommunene aktivt benytter seg av ordningen med integreringskontrakt.
- Legge til rette for sosiale entreprenører som skreddersyr programmer for å inkludere innvandrere i arbeidslivet.
- Gi familiegjeforente som ikke har rett og plikt til å gjennomføre introduksjonsprogram en rett og plikt til å delta i tilbud i norsk og samfunnskunnskap på linje med personer i asylmottak.

Gode norskkunnskaper og kompetanse er nøkkelen til arbeidslivet

Gode norskkunnskaper er viktig for å komme i jobb, og for å delta i sivilsamfunnet. Skal foreldrene forstå samfunnet deres barn vokser opp i, må de forstå hva som blir sagt på foreldremøtet og i samfunnet.

Den største utfordringen for å få flere innvandrere inn i arbeidslivet er mangelen på formell kompetanse. Flere må få mulighet til å ta utdanning i voksen alder, og det må bli enklere å få fylt på den kompetansen man allerede har.

Gjennom integreringsreformen sikret Høyre at vi har gode systemer for å få kartlagt den enkelte flyktnings kompetanse. En rapport fra OsloMet viser imidlertid at det ikke er et like godt system for å få god oversikt over de ulike kommuners behov for arbeidskraft før bosetting. Hvis vi ikke lykkes med å matche flyktninger med kommuner og næringsliv som trenger arbeidskraft, risikerer vi at integreringen går saktere og at folk kommer saktere ut i jobb.

Høyres løsninger

- Utvide norskopplæringsordningen (tidligere klippekortordningen) i samarbeid med private aktører.
- Utvide tilbud om spisset arbeidsrettet språkopplæring i samarbeid med ulike bransjer.
- Legge til rette for ulike hurtigspormodeller for å komme raskt ut i arbeid gjennom introduksjonsprogrammet, for eksempel modellen «Broen til jobb».
- Evaluere språkkrevet om B1-nivå muntlig og vurdere å øke språkkrevet for å få statsborgerskap til B2-nivå muntlig.
- Tilrettelegge for raskere godkjenning av utdanninger fra utlandet.
- Innføre nasjonale prøver på norskopplæringen for å heve kvaliteten på norskopplæring i hele landet.
- Gjennomføre kartlegging av kommunenes arbeidsmarked før bosetting.
- Sørgje for at flere får mulighet til å ta fagbrev gjennom introduksjonsprogrammet, for eksempel ved tilpasset yrkesrettet videregående opplæring eller modulbasert opplæring.

Få flere fra passivitet til aktivitet

Innvandrere er overrepresentert i statistikken over sosialhjelpsutbetalinger. Å leve hovedsakelig av sosialhjelp fremfor inntekter fra arbeid får ikke flere ut av lavinntekt.

I regjering innførte Høyre aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottagere under 30 år. Det ble også stilt krav om at innvandrere under 30 år som hadde hatt tilbud om introduksjonsprogrammet, kunne få tilbud om norskopplæring som en del av aktivitetsplikten. Dersom disse innvandrerne med dårlige norskkunnskaper ikke deltar i norskopplæring, risikerer de å få kutt i sosialhjelpen. Gode norskkunnskaper er viktig for å lykkes i arbeidslivet. Derfor bør en slik ordning utvides.

I Danmark har regjeringen lagt fram reformen «Danmark kan mere I» der de ser på flere tiltak for å få flere fra passivitet inn i aktivitet. Reformen legger opp til at det i første omgang innføres aktivitetsplikt

for innvandrere som mottar sosialhjelp og som ikke har tilstrekkelige språkkunnskaper eller har fullført utdanning. Målet er å sikre at alle innbyggere som har behov for å bli bedre integrert og som mottar sosialhjelp skal omfattes av ordningen.

Høyre vil vurdere å innføre en tilsvarende utvidelse av aktivitetsplikten for sosialhjelpsmottagere som har et integreringsbehov i Norge, hvor det gis tilbud om norskopplæring og opplæring i samfunnskunnskap.

Høyres løsninger

- Innføre aktivitetsplikt for alle sosialhjelpsmottakere, herunder også innvandrere. I første omgang utvides det til sosialhjelpsmottakere under 40 år.
- Utvide ordningen med bruk av norskopplæring som aktivitetsplikt til å også gjelde innvandrere over 30 år.

Flere innvandrerkvinner inn i arbeid

Det er store kjønnsforskjeller i hvor mange som er i jobb. Innvandrerkvinner er i mindre grad i jobb enn menn. Særlig flyktningsmødre deltar i mindre grad i arbeid. Årsakene til at kvinner står utenfor arbeidslivet er sammensatte. Omsorgsansvar, dårlige språkkunnskaper og lav eller ingen utdanning er noen årsaker. Kvinner deltar også i mindre grad i sivilsamfunnet. For mange kvinner har bodd i Norge i mange år og falt utenfor arbeid, utdanning og sivilsamfunn uten at de blir fanget opp. Det trengs særlige tiltak for å inkludere

flere innvandrerkvinner i arbeid og sivilsamfunn.

Det er mange hjemmевærende innvandrerkvinner som står langt utenfor arbeidslivet og har behov for grunnleggende kvalifisering for å bli sysselsatte. Tiltaket «Jobbsjansen» har som hovedmål å øke sysselsetningen for denne gruppen, gjennom å tilby deltagerne et individuelt tilpasset program. Av de som gjennomførte programmet i 2021 gikk 79 prosent over til jobb eller utdanning.

Høyres løsninger

- Legge til rette for at flere sosiale entreprenører utvikler flere målrettede tiltak for innvandrerkvinner.
- Oppmuntre kommuner til å etablere fadderordninger der nyankomne innvandrere får fadderfamilier. Dette kan også organiseres gjennom frivillige organisasjoner.
- Styrke jobbsjansen.

3

Nulltoleranse mot rasisme og diskriminering

Mangfold og retten til å ikke bli diskriminert på bakgrunn av etnisitet, bakgrunn, kjønn, religion, funksjonsevne eller politisk overbevisning er grunnleggende verdier for Høyre. Ingen skal leve i frykt for å bli utsatt for vold eller annen kriminalitet basert på hvilken hudfarge man har, hvilket land man kommer fra, hvem man forelsker seg i eller hvilken tro man har. Likevel oppga omtrent fire av ti innvandrere og halvparten av norskfødte med innvandrerforeldre i 2020 at de hadde opplevd diskriminering det siste året.

Alle har et ansvar for å motvirke rasisme. Dette gjelder også offentlig sektor. Kun fire av ti kommuner oppgir at de i stor grad jobber med forebygging og bekjempelse av rasisme og diskriminering. Kompetansen i offentlig sektor må økes, det trengs et sterkere samarbeid mellom kommuner og frivilligheten, og egne planer for å forhindre rasisme. Skolen har også en viktig oppgave i å motvirke rasisme. Solberg-regjeringen innførte det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap. Dette vil lære

elevene mer om mangfold, rasisme og kritisk tenking.

Mange aktører jobber i dag aktivt med å motvirke rasisme og diskriminering. Frivilligheten spiller en nøkkelrolle for å lykkes. Idrettsforbundet er en av flere organisasjoner som har et aktivt arbeid mot rasisme. Høyre mener det er viktig å fortsette å støtte frivillighetens arbeid med å motvirke rasisme og diskriminering.

Så mange opplever diskriminering

Hatkriminalitet må bekjempes

Hatkriminalitet er lovbrudd som helt eller delvis er motivert av negative holdninger til etnisitet, religion, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk eller funksjonsevne. Flere med

innvandrerbakgrunn opplever hatkriminalitet enn befolkningen for øvrig, og spesielt unge voksne (18-34 år) med innvandrerbakgrunn er særlig utsatt.

Høyres løsninger

- Styrke arbeidet med digital dømmekraft og nettvett på skolen.
- Forvente at kommunene utarbeider egne planer for å forebygge og bekjempe rasisme og diskriminering.
- At kommunene skal innhente kunnskap om opplevd rasisme og diskriminering i kommunen, og at det gjennomføres kompetansehevende tiltak for ansatte i kommunene.
- Styrke skolens arbeid knyttet til temaer som rasisme, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme, blant annet gjennom samarbeid med Dembra, 22. juli-senteret, 10. august-stiftelsen og demokrativerksted på Utøya.
- Øke kompetanse om arbeidet mot rasisme og for mangfold i politiet.
- Styrke tverrfaglig samarbeid mellom politi, helsetjenester, organisasjoner og oppvekst- og kulturfunksjoner i kommunene.
- Styrke frivilligheten og idrettens rolle i integreringsarbeidet gjennom støtte til lavterskeltilbud og aktivitetsguider.
- Samarbeide med frivilligheten og idrettslag for å oppfordre til deltakelse i sivilsamfunnet.

Høyres løsninger

- Øke kapasiteten i politiets datakrimenheter for å møte nye utfordringer med kriminalitet og trusler på internett og i sosiale medier.
- Øke den forebyggende innsatsen mot hatkriminalitet ved å styrke det nasjonale kompetansemiljøet i politiet.
- Sikre at politiet, påtalemyndigheten og domstolene har tilstrekkelige ressurser for å forebygge, etterforske og iverksette saker om rasisme og hatkriminalitet.
- Sikre at LHBTIQ-personer med innvandrerbakgrunn blir inkludert i relevante kommunale planer som for eksempel samfunnsdelen av kommuneplanen og forskning.
- Sikre at alle kommunene har en helhetlig plan eller en handlingsplan for kjønn, kjønnsuttrykk, kjønnsidentitet, kjønnskarakteristikk og seksualitetsmangfold.

4

Negativ sosial kontroll

Alle skal ha rett til å leve frie og selvstendige liv uten tvang, trusler og vold. For mange fratras disse grunnleggende rettighetene. Dessverre er innvandrere mer utsatt.

Et av de områdene hvor mange opplever kontroll og restriksjoner er knyttet til parforhold og seksualitet. Særlig når det kommer til å få en kjæreste som har en annen religion eller en kjæreste med samme kjønn. Det er i noen grad forskjell på hvilken type negativ sosial kontroll gutter og jenter utsettes for. Gutter utsettes i større grad et press om å utøve kontroll og vold mot et familiemedlem, og er dermed samtidig utsatt for kontroll selv.

Vi vet ikke hvor mange tvangsekteskap som finnes i Norge, men antallet som tar kontakt for å melde fra er dessverre økende. De fleste av disse er knyttet til personer med bakgrunn fra Pakistan, Irak, Somalia, Afghanistan, Tyrkia og Syria.

Minoritetsrådgiverne har spisskompetanse på problemstillinger knyttet til negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og æresrelatert vold, og samarbeider tett med skolens elevtjeneste.

Negativ sosial kontroll

Proba samfunnsanalyse definerer negativ sosial kontroll som: «Bruk av press, oppsyn, trusler, vold eller annet med den hensikt å sikre at enkeltpersoner lever i tråd med familiens eller gruppens normer. Kontrollen kjennetegnes ved at den er systematisk. Det innebærer begrensninger i den enkeltes livsutfoldelse og frihet til å ta selvstendige valg, og er i strid med barn og unges rettigheter i tråd med for eksempel FNs barnekonvensjon.»

Kilde: Proba samfunnsanalyse, juli 2021: Omfang av negativ sosial kontroll, s.13

Høyres løsninger

- Utvide ordningen med integreringsrådgivere ved ambassadene, og minoritetsrådgivere i kommunene og på skoler.
- Sikre god kompetanse hos ansatte i kommunale tjenester knyttet til negativ sosial kontroll.
- Heve kompetansen i barneverntjenestene om ufrivillige utenlandsopphold.
- At alle kommuner øker kompetansen om og har egne handlingsplaner mot negativ sosial kontroll og vold i nære relasjoner, herunder æresvold og kjønnslemlestelse.
- Videreutvikle Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll.
- Ha et bedre samarbeid mellom kommuner og politiet for å forebygge vold. Dette kan være for eksempel gjennom voldscoordinator.
- Sikre at de svært store helsekonsekvensene ved omskjæring av jentebarn under foreldreveiledning i introduksjonsprogrammet og at foreldre får veiledning om konsekvensene av kjønnslemlestelse.
- Sørge for et godt ettervern for kvinner som har blitt utsatt for kjønnslemlestelse.
- Utvide omfanget av temaene "barns rettigheter i Norge", og "ansvar og plikter som følger av foreldreansvaret" i foreldreveiledningsprogrammene.
- Sikre tilstrekkelig bemanning i krisesentrene og sikre samarbeid mellom krisesentrene og andre tjenester i kommunen.
- Vurdere begrensninger i antall familieetableringer og familiegjenforeninger, blant annet for å bekjempe flerkoneri.
- Sikre at Statsforvalterne følger opp sitt tilsynsansvar mot vigslere som bedriver tjenesteforsømmelse, for eksempel vier par hvor en av personene allerede er gift.
- Senke terskelen for å frata vigselsrett fra vigslere som bidrar til flerkoneri og tvangsekteskap.
- Forby søskenbarnekteskap.
- Oppfordre til samarbeid mellom skoler og offentlige etater i forkant av sommerferien for å fange opp barn og ungdom som risikerer å bli sendt ut av landet mot egen vilje.
- Sikre et tilstrekkelig antall plasser i botilbud for personer utsatt for tvangsekteskap, æresrelatert vold og negativ sosial kontroll.
- Oppfordre skoler og offentlig hjelpeapparat til å gi god informasjon til elever og foresatte om fasting og hvordan dette påvirker prestasjonene.
- At trossamfunn, utenfor den Norske kirken, skal få insentiver for å ansette religiøse ledere som har godkjent tilleggstudanning fra Norge.
- Sikre kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold blant religiøse ledere i tros- og livssynssamfunn
- Sørge for at alle kommuner har kunnskap om skeive innvandreres levekår, og at alle kommuner har handlingsplaner med tiltak for å styrke livskvaliteten deres.
- At helsestasjonene skal informere om konsekvensene av omskjæring av guttebarn.
- Klargjøre definisjonen av negativ sosial kontroll i lovverket for å sikre et godt rettsvern for de utsatte.
- At æresmotiv skal inntas som et straffeskjerpene moment i straffesaker.
- Styrke rettsvernet for barn og unge som etterlates i utlandet mot sin vilje.

5

Arbeidsinnvandrere

Bedre inkludering av arbeidsinnvandrere

Norge har rekordlav arbeidsledighet, og næringslivet har stor etterspørsel etter arbeidskraft med riktig kompetanse. Denne utfordringen skal først og fremst løses ved at de som står utenfor arbeidslivet i Norge kommer i jobb. Men noe av utfordringene vil også måtte løses ved arbeidsinnvandring. Industrien, havbruksnæringen, landbruket og reiselivsnæringen er eksempler på næringer som er avhengig av arbeidsinnvandring. Mange arbeidsinnvandrere reiser etter kort tid, mens andre blir værende i Norge over mange år.

Arbeidsinnvandrere er ikke inkludert i integreringsprogrammet. Blant årsakene er at arbeidsinnvandring er styrt av etterspørselen i arbeidsmarkedet og at personene er i Norge midlertidig på grunn av arbeid. Denne gruppen har derfor ikke det samme behovet for hjelp til å komme inn i arbeid- og samfunnsliv, og de skal i utgangspunktet ikke bli boende varig i Norge.

Høyres løsninger

- Øke kapasitet til å behandle søknader om arbeidsinnvandring raskere og sette en frist på at den må være behandlet en måned etter den har blitt mottatt.
- Redusere behandlingstiden for oppholdstillatelse og arbeidstillatelse inkludert D-nummer.
- Forenkle prosessen med fornyelse av oppholdstillatelse for arbeidsinnvandrere.
- Forvente at kommunene samarbeider med næringslivet for å skape fadderordninger for å inkludere arbeidsinnvandrere i lokalsamfunnet.

Kompetanse og norskopplæring for arbeidsinnvandrere

Noen arbeidsinnvandrere blir permanent i Norge. Studier viser at mange arbeidsinnvandrere behersker språket dårlig og blir utnyttet i arbeidslivet. Arbeidsinnvandrere må selv oppsøke informasjon om norskopplæring, noe mange opplever at er vanskelig å finne. Språkopplæring er i stor grad avhengig av arbeidsgivers velvilje og enkeltpersoners økonomi. Manglende språkkunnskaper gjør det vanskeligere å delta i samfunnet. Innvandrere fra Øst-Europa og Asia har også lavere deltagelse i sivilsamfunnet enn befolkningen generelt. Særlig har voksne med innvandrerbakgrunn

fra Polen lav deltagelse i sivilsamfunnet.

Skal vi få til god integrering i arbeidslivet må vi legge til rette for et bredt etter- og videreutdanningstilbud. Også arbeidsinnvandrere kan ha behov for etter- og videreutdanning. Høyre vil utvikle et program for utdanning av voksne som trenger påfyll av kompetanse for å bidra i det norske arbeidsmarkedet etter lærdom fra Kompetansepluss-ordningen. Dette vil bidra til at flere kan bli integrert og inkludert i samfunnet.

Høyres løsninger

- Gi bedrifter incentiv for å gi ansatte norskopplæring.
- At informasjon om norskopplæringstilbud for arbeidsinnvandrere skal være lett tilgjengelig.
- Utvikle et kompetansehevingsprogram for voksne arbeidsinnvandrere med høyere utdanning som trenger påfyll av kompetanse som er tilpasset utviklingen i norsk arbeidsliv.

6

Flyktninger fra Ukraina

Europa står midt i den største flyktningkrisen siden andre verdenskrig. På kort tid har svært mange flyktninger kommet fra Ukraina. Disse får midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge frem til det er trygt å reise hjem. De vet ikke hvor lenge de skal bli i Norge, de kjenner ikke det norske samfunnet og mange har ikke noen venner eller kjente i landet. Det er derfor viktig at Norge legger til rette for en mest mulig normal hverdag raskest mulig. Tilgang på arbeid, utdanning og fritidsaktiviteter kan raskt gi en så normal og meningsfull hverdag som mulig. Vi må planlegge for, og være forberedt på, ulike scenarier for å best mulig hjelpe de som kommer til Norge, både på kort og lang sikt. Krigen i Ukraina er uforutsigbar, og vi må være forberedt på at ankomstene kan øke raskt.

Denne flyktningkrisen skiller seg fra tidligere flyktningkriser. Det er overvekt av kvinner og barn

som flykter fra Ukraina. Dette gir kommunene nye utfordringer i mottaksfasen. Tilgang på tolker, og morsmåls lærere i ukrainsk for barn som har krav på morsmålsopplæring kan være utfordrende for kommunene å levere. Flyktningene fra Ukraina har også flyktet fra vårt nærområde. Integreringstilbudet disse flyktningene får må være tilpasset dette.

Høyre mener vi må lære av dagens flyktningkriser for å forbedre integreringen og håndtering av store flyktningeankomster i fremtiden. Vi mener at vi må ha et system som raskt må kunne tilpasse seg store flyktningkriser for å raskt få flyktninger ut i kommunene, til bolig og arbeide eller utdanning.

Høyres løsninger

- Sikre god beredskap for situasjoner med store ankomster på kort tid og for rask inkludering i lokalsamfunn.
- Sikre tilstrekkelig kvalifisert tolkekapasitet på ukrainsk, blant annet ved å gi tolkeopplæring til flere.
- Sørg for at kommunene har kapasitet til å gi barn og unge fra Ukraina rett til morsmålsopplæring i tråd med regelverket, blant annet med å legge til rette for digital opplæring der det er nødvendig.
- Sikre et hurtigspor som får ukrainske flyktninger raskere ut i arbeid og utdanning.
- Evaluere integreringen av ukrainske flyktninger i Norge, for å trekke lærdommer fra denne tilkommende flyktningkrisen og for å forbedre integreringen.

Lær mer om Høyres politikk på
[hoyre.no](https://www.hoyre.no) og i sosiale medier.

Du kan kontakte oss på
hoyre.postmottak@stortinget.no
Telefon: (+47) 23 31 33 45